

MEGLEPETÉS

1989 őszén az egyik vasárnapon egri kispapok jöttek a zugligeti templomba. A szentmise végén Kozma Imre atya tanítványai közül néhányan ottmaradtak beszélgetni velük. Az atya körbejárt, mindenkit bemutatott a vendégeknek. Amikor Michels Antalhoz (és a mellette ülő fiúhoz) ért, váratlanul rájuk nézett, és röviden csak annyit mondott: ti pedig gondolkozzatok el a papi hivatáson. Michels Antal mondani akart valamit, de hirtelen egyetlen szót sem tudott kinyögni. Akkoriban diplomázott a vendéglátóipari főiskolán, az Átrium hotelben dolgozott, barátnője volt. Még csak nem is gondolt semmi ilyesmire. Zavarban volt, de valahogy megtisztelve is érezte magát. Tényleg nem tudott mit mondani. A következő hetekben egyfolytában az a rövid, nekiszegezett mondat járt a fejében. Utóbb visszagondolva ez a váratlan megszólítás volt az a pillanat, amikor megfordult az élete.

– Mikor és hogyan találkozott Kozma Imre atyával?

– 1987-ben, Zugligetben. 19 éves voltam, egy barátom cipelt magával a plébániára, mondván, hogy van ott egy pap, aki olyan hittanórákat tart, amit egyszerűen muszáj meghallgatni.

– Ön pedig elment.

– Akkor én már négy vagy öt éve nem jártam templomba, legfeljebb sátoros ünnepeken, tehát húsvétkor meg karácsonykor, de egyébként nem. Annak idején a ferenceseknél bérmálkoztam, a Tövis utcai templomba jártunk, de ott nem volt közösségi ház, és közösségi élet sem. Én pedig kicsit eltávolodtam. A jó Istennel nem tudtam mit kezdeni, úgy voltam vele, hogy az egy zárt csomag ott fent a szekrény tetején, tudom, hogy van, de nem tudok mit kezdeni vele. Akkoriban kaptam egy könyvet a nagynénémről, az volt a címe, hogy Így élni jó. Amit olvastam, az őszintén megfogott. Arról szólt, mit jelent kereszténynek lenni a hétköznapi életben, beleértve a közlekedést, a színházat, a kapcsolatot egy lánnyal. Olvasás közben felvetődött bennem, mi az, ami nekem tényleg fontos. Hát a barátság, a szeretet, a testvériség. És mit ad Isten? Elmentem Zugligetbe, hogy meghallgassam azt a papot, és ő éppen miről beszélt? A barátságról, a szeretetről, a testvériségről, és mindennek forrásáról, az élő Istenről. Utólag már nem tudtam megmondani, mi volt a hittanóra anyaga, de a pap megszólított, a közösség megszólított. Ez olyan isteni élmény volt, ami addig hiányzott az életemből. Azt éreztem, hogy az ölembé pottyant a lehetőség, itt van egy igazi közösség, meg kell ragadnom a pillanatot, itt kell maradnom. Akkortól kezdve jártam Zugligetbe Kozma Imre atyához.

– Kozma atya szólította meg, vagy a hittanóra tanítása?

– Mindkettő megtörtént. Imre atyának az volt a gyakorlata, hogy ha új arc bukkant fel a csoportban, akkor odament az illetőhöz, megkérdezte, ki vagy, honnan jöttél, mondj egy pár szót magadról. Imre atya hihetetlenül energikus személyiség volt, erő áradt belőle, abszolút meggyőzően beszélt. Nagyon vonzó és elgondolkodtató volt, hogy nem csak ő, hanem a körülötte lévő közösség nagyon hiteles volt. Tehát nemcsak a pap személye volt érdekes, hanem a közösség is, amiből ugyanúgy áradt az erő. És egy idő után azon kezdtem el töprengeni, hogy én ennek a közösségnek a közepébe szeretnék kerülni. Ezért elkezdtem mindenre bejelentkezni: fűvet nyírni, idős embereket fürdetni, mozgássérültekkel foglalkozni...

– Hogyan írta le ezt a közösséget?

– Én a nagycsütörtöki hittan csoportba jártam, abba a közösségbe, ahová például Pál Feri atya és Vecsei Miki is. Hittanos csoportból több is volt, kisebbek, nagyobbak más-más időpontban jártak. A nagycsütörtöki csoportban voltunk vagy nyolcvan. A szoba nem volt túl nagy, az ablakot mindig ki kellett nyitni, hogy egyáltalán levegőt kapjunk. De volt egy fiú közösség, amelyik hétfőn reggelenként fél hétkor közös imával kezdte a napot. Minden héten reggeli közös imádság, szentírás olvasás. Nyáron még arra is volt idő, hogy közösen reggelizzünk, vagy focizzunk egyet, és úgy induljunk neki a napnak.

– Hogyan telt az idő a közösségben?

– Tevékenyen. Ha például segélyszállítmány érkezett, volt, hogy a hittanóra felén a teherautót pakoltuk. Voltak, akik Erdélybe indultak tömött hátizsákokkal, én a Baba utcába kezdtem járni. Mi a Rózsadombon laktunk, nem is messze onnan, de fogalmam sem volt arról, hogy alig fél buszmegállónyi távolságra ott van egy intézet, ahol kerekesszékekhez, vagy ágyhoz kötött heine-medine kóros emberek élnek bezárva. Zugligetben jelent meg egy nagydarab ember, kerekesszékekben tolt egy ilyen mozgássérült fiút, és ő mondta, hogy lennének mások is, akik szívesen eljárnának, csak át kellene tolni őket a kerekesszékekben. Akkor felmentünk néhányan. És itt van a közösség ereje, mert amikor megéreztek az intézetben azt a szagot, és láttuk azokat az embereket ott fekvődni, a legszívesebben sarkon fordultam volna. De nem tettem, mert ott voltak a többiek. Ez a közösség

ereje. A természetes reakció az lett volna, hogy elfutunk onnan. Ha nincs mellettünk valaki, aki megfogjon, akkor elfutunk. Szerintem mindannyian elfutottunk volna, ha külön-külön érkeznénk. De így együtt, ott tudtunk maradni. Azután, amikor már vagy negyedjére voltunk ott, akkor a Barát Gáborral közösen bevállaltuk az egyik ilyen fiút, Szánti Ivánt. Kerekesszékekben áttoltuk őt a hittanórákra, és vissza. Amikor többbedmagunkkal mentünk, ebbe az is belefért, hogy versenyt futottunk egymással fel a hegyre, ki tudja gyorsabban feltolni az emberét. Ezt ők is nagyon élvezték. És amikor legközelebb farsang volt a Baba utcában, ott voltunk mi is, és táncoltunk velük, és megforgattuk őket székestül. De a legnagyobb kaland az volt, amikor bevállaltuk, hogy Ivánt elvisszük Lengyelországba, egy egyházi találkozóra. Vittünk vele egy lélegeztető készüléket, ami akkor került másfél millió forintba. Hát elég kalandos volt, mert az akkumulátor két óra után felmondta a szolgálatot, és egész éjszaka pumpálni kellett a levegőt, hogy Iván aludni tudjon. Visszafelé egy orvostanhallgató kitalálta, hogy a vasúti kocsi kocsivarja az égőt, és egy csíptetővel rögzítjük a foglalatot a készülék vezetékét, akkor megy a gép. Világítás ugyan nem volt, de pumpálni sem kellett egész éjszaka. Ez is hozzátartozik a közösségi élethez. Megtapasztaltam, hogy tudok segíteni másoknak. Képes vagyok fölemelni őt, arrébb tenni, elhozni, elvinni, leülni mellé beszélgetni. Ha ezt megpróbálom összegezni, az jön ki, hogy ez a kerekesszékekben ülő ember felfedi a bennünk élő embert. És akkor félre tudjuk tenni a sajnálatot, és csak magát az embert látjuk.

– És közben ön is megváltozott?

– Én rózsadombi gyerekként nőttem fel, jómódú családban életem, gyakorlatilag mindenünk megvolt. Egyszer azután felismertem azt, hogy a gazdagságból kell adni. Nem pénzben kifejezhető ajándékokra gondolok, hanem időre, energiára. És ebben sokkal több öröm is rejlik. Alapvetően emberekkel akartam foglalkozni, ezt kerestem a vendéglátásban is. Azután rájöttem, hogy míg korábban az én asztalomnál, most meg az Úr asztalánál látom vendégül az embereket.

– Mekkora utat kellett bejárnia a papi hivatás elfogadásáig?

– Elég nagyot. Nyolc évet a vendéglátóiparban dolgoztam, a pályafutásom úgy alakult, hogy Grand Hotel, Gellért Szálló, külügy vendéglátás... Eredetileg szakácsnak tanultam, azután munka mellett esti tagozaton diplomáztam a vendéglátóipari főiskolán. Amikor bekerültem Imre atya hittanos csoportjába, az Átriumban dolgoztam, akkor indult péntek esténként az Átrium diszko. Nagyon jól lehetett keresni, de gyorsan rájöttem arra, hogy ha péntek éjszaka a diszkóban dolgozom, akkor szombaton aludnom kell, akkor semmilyen közösségi programon nem tudok részt venni, de még a vasárnapom is szét van esve. Rövid idő alatt rájöttem, hogy ez nem hiányzik nekem. Tizenegyen voltunk felszolgálók, a többiek diszkóztak, én azt mondtam, hogy inkább kihagyom. Azon kezdtem el töprengeni, mennyivel több örömöm származik abból a közösségi együttlétekből, ami Imre atya körül van Zugligetben. Azt éreztem, elkezdtem a Jóistennel parolázni, hogy Uram, az életem 90 százalékát én szervezem, tized te. De a tíz százalékból több örömöm volt, mint a kilencvenből. Akkor legyen húsz százalék a tiéd, 80 az enyém. A vége az lett, hogy papnak jelentkeztem...

– Könnyen meghozta a döntést?

– Egyáltalán nem.

– Hogyan talált rá erre az útra?

– Huszoneves fejjel kezdtem ministrálni. Korábban nekem senki nem mondta, hogy menjek ministrálni. Ott, az oltár közelében Kozma Imre atyát látni, hallgatni az összeszedett beszédeit, hát az megint csak külön élmény volt. Emlékszem, az egyik vasárnapi mise után egy idős néni megszólított a zugligeti templom lépcsőjén, hogy jaj, kedves, mondja már el mi volt a prédikáció, mert rosszul hallott. Nekem meg nem jutott semmi az eszembe. Annnyira kínosan éreztem magam, hogy most jövök ki a miséről, és semmi nem jut eszembe abból, amiről atya beszélt? Akkor elhatároztam, hogy legalább egy mondatot magammal viszek minden egyes alkalomról. És akkortól mindig tudatosan mentem a misékre. Nagyon megkapó volt Imre atyában, hogy ha hétköznapi misére ment az ember, ő akkor is prédikált. Mindig volt szentbeszéd. Ezt máshol nem tapasztaltam korábban.

– Hogyan beszélt Kozma atya?

– Mindig összeszedetten, célra irányítottan, nagyon tudatosan. Az első mondata, amit afféle szlogenként megőriztem magamnak az volt, hogy az éhes embert először meg kell etetni, és utána lehet neki Isten országáról beszélni. Nekem a vendéglátózás miatt az etetés azonnal megvolt, azután jött a többi üzenet. De nemcsak a beszédek voltak fantasztikusak. Imre atya nekem tényleg a lelki vezetőm, a gyónatóm lett. A gyónás értelmét is nála találtam meg. Az első alkalom talán nem is vasárnapi gyónás volt. Hétköznap volt, talán csütörtök. Előbb mentem oda, megbeszéltük, hogy találkozunk, és időt szán rám. Emlékszem, jó félórát, háromnegyed órát beszélgettünk, és az nemcsak gyónás volt, hanem tényleg beszélgetés. És ez nagyon jó érzéssel töltött el, mert a gyónástól az ember tartott gyerekkorában... És azután egyszer csak nekem szegezte azt a kérdést.

- Megtisztelő volt?

- Megtisztelő és zavarba ejtő. Majdnem elbőgtem magam, úristen, hogy jövök én ahhoz, hogy papnak menjek? Addig végig a vendéglátásban és családban gondolkoztam. Emlékszem, egy hónapig törtem rajta a fejem. Egy kétkarú mérleget láttam magam előtt, család, papi hivatás, vendéglátás papi hivatás. Ez a mérleg pont nullára állt be, nem mozdult egyik irányba sem, míg fel nem tettem magamnak a kérdést, hogy kicsoda számomra Imre atya? Hát az Isten embere. És akkor másnap jelentkeztem Imre atyánál, hogy megyek szemináriumra. Ez 1989 októberében, vagy novemberében volt. Imre atya azt felelte, jó, figyel engem, és a következő júliusban majd együtt elmegyünk felvételizni. Én pedig kaptam még egy jelet a Jóistentől, hiszen barátóim voltak, és akkoriban is udvaroltam egy lánynak, akivel közös ima alkalmakat tartottunk a Baba utcában. Zsolozsmáztunk, kiosztottuk a feladatokat, hogy antifónia, olvasmány, fohászok, a fohászoknál mondtam, hogy majd én elkezdem, és az övé lesz a vége, ő azt mondta, nem lesz jó, nálam legyen a vége. Amikor a fohászokhoz értünk, jöttek sorba a megszokott módon, a Szentatyáért, a jó termésért, a betegekért. Az utolsó úgy szólt, hogy imádkozzunk mindazokért, akik testvéri szolgálatra szentelik az életüket, hogy emberi gyengeség el ne távolítsa őket hivatásuktól. Úgy éreztem magam, mint akit az úr nyíla talál el. Eldőlt minden. És azután 1990-től 96-ig ott voltam Esztergomban. Nagyon érdekes ez a hivatás, hogy hogyan ébred és formálódik. Amikor korábban azon töprengtem, hogy mi akarok lenni, vagy öt dolgot felsoroltam, filmrendező, geológus, tanár, programszervező, vendéglátós. És amikor pap lettem, kiderült, hogy mindent csinálhatok, amire korábban vágytam: hiszen amikor karácsonyi játékot próbálunk, akkor rendezek, amikor hittanra jönnek hozzám, akkor tanítok, ha akarok előadást tartok, és még sorolhatnám. Papként azt vettem észre, hogy jó értelemben beteljesedik a küldetésem, hiszen mindazt, amit csinálni szerettem volna, megadta a Jóisten.